

TOBAKSFAKTA

OBEROENDE TANKESMEDIA

KORTFAKTA

JUNI 2014

Uppnår vi målen för folkhälsopolitiken?

En god hälsa på lika villkor för hela befolkningen är målet för svensk folkhälsopolitik. När det gäller tobak har riksdagen och två regeringar ställt

sig bakom fyra delmål som skulle nås till år 2014. Nu är det 2014, men som bilderna säger så kommer inget av delmålen för tobakspolitiken att nås.

Delmål 1:
En tobaksfri livsstart.

MÅL

Delmål 2:
En halvering av antalet ungdomar som börjar röka eller snusa.

MÅL

Delmål 3:
En halvering av andelen rökare i de grupper som röker mest.

MÅL

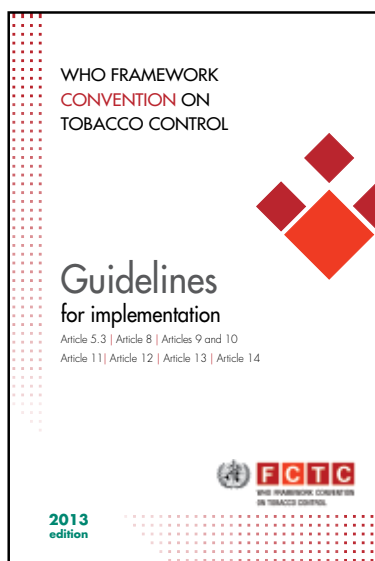
Delmål 4:
Ingen ska ofrivilligt utsättas för tobaksrök i sin omgivning.

MÅL

Det är långt kvar till mållinjerna för samtliga fyra tobakspolitiska delmål. Det visar en analys som Tobaksfakta – oberoende tankesmedja – gjort. Att delmålen inte nås beror på att regeringen inte har prioriterat att nå dem. Regeringen har inte tagit några större tobakspolitiska initiativ sedan 2005 när vi fick rökfria restauranger, barer och kaféer.

Effekterna av den svaga tobakspolitiken drabbar allra mest alla de unga människor som fortfarande lockas att börja röka. Ungdomarna får betala priset i form av tobaksberoende, sämre hälsa, sämre ekonomi och i sämsta fall ett kortare liv.

Den internationella tobakskonventionen.

Regeringen lever inte upp till tobakskonventionen

Bilden av ett misslyckande blir ännu tydligare när man jämför svensk tobakspolitik med den internationella tobakskonventionen. Sverige anslöt sig till tobakskonventionen genom ratificering 2005, men detta har hittills inte lett till några kraftfulla insatser i konventionens anda. För närvarande diskuteras tillståndsplikt för tobaksförsäljning. Det pågår också en utredning om fler rökfria offentliga miljöer. I övrigt har mycket lite hänt.

Tobakskonventionen har på senare år fått ett ökat erkännande och många länder använder den som ett verktyg för att utveckla sin tobakspolitik. Finland har exempelvis beslutat fasa ut rökningen till år 2040 och börjat genomföra åtgärder som bland annat exponeringsförbud (man får inte skylta med tobaksprodukter i butikerna). Även Norge och Island har, sedan länge, exponeringsförbud för tobaksvaror. Australien har som första land i världen infört standardiserade, neutrala tobaksförpackningar. Nya Zeeland har beslutat fasa ut rökningen till 2025 och att införa standardiserade tobaksförpackningar. Listan med goda exempel kan göras mycket längre, men Sverige finns inte med på den.

Det är inte för sent!

Nu är det dags för en nystart i tobakspolitiken. En växande opinion i samhället kräver ett politiskt beslut om en långsiktig utfasning av rökningen i Sverige. Läs mer om *Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025* på www.tobaksfakta.se!

EU:s nya tobaksproduktdirektiv ger Sverige ett bra tillfälle att ta nya initiativ. EU-direktivet trädde i kraft 2014 och medlemsländerna har två år på sig att genomföra lagändringarna i direktivet. Dessa är bland annat reglering av e-cigarettor och stora text- och bildvarningar på cigarettpaketet. Länderna har också rätt att gå längre än det som är obligatoriskt och skärpa tobakslagarna ytterligare. Detta har bland andra regeringen i Irland valt att göra genom att lägga fram ett lagförslag om standardiserade, neutrala tobaksförpackningar. Sverige bör följa det irländska exemplet och samtidigt genomföra andra viktiga åtgärder som exponeringsförbud, fler rökfria miljöer, väl utbyggd rökavvänjning som är tillgänglig för alla och att slopa krogarnas rökrum.

Låt oss ta chansen!

Fotnot: Rapporten *Folkhälsopolitiken och tobaken – uppnår vi målen?* har skrivits av Paul Nordgren, tobakspolitisk expert, och kan laddas ned från www.tobaksfakta.se. I rapporten kan du läsa mer om utveckling och nuläge när det gäller de fyra tobakspolitiska delmålen.

TOBACCO RÖKFRITT ENDGAME SVERIGE 2025

Australien lanserar neutrala paket för tobaksprodukter år 2013 trots tobaksindustrins stämningar.

FOTO: GOVERNMENT OF AUSTRALIA.

Exponeringsförbud på Island.

Tobaksfakta – oberoende tankesmedja startade hösten 2010 som en ideell förening. Tobaksfakta är en ledande opinionsbildare inom det tobaksföregbyggande området genom att väcka debatt utifrån fakta och vetenskaplig grund. För Tobaksfakta är det särskilt viktigt att – i samverkan med andra – öka medvetenheten om och stimulera till genomförandet av åtgärder i Tobakskonventionen, åtgärder som leder till ett samhälle fritt från tobak.

Inom tobaksområdet finns redan i dag tillräcklig evidensbaserad kunskap för att bekämpa tobaksbruket. Därför ligger Tobaksfaktas tyngdpunkt på just olika former av kunskapsspridning.

Huvudsyftet med Tobaksfaktas arbete är att förhindra tobaksdebut bland barn och unga. Detta kräver åtgärder för att såväl begränsa tillgängligheten till tobak som att skapa fler stödjande tobaksfria miljöer. I detta ingår att minska den sociala acceptansen för tobaksbruket och tobaksindustrin. Även för vuxna är minskad tillgänglighet till tobaksvaror samt rökfria miljöer ett viktigt stöd. Forskningen är entydig: för att förebygga tobaksbruk bland barn och unga så är det viktigt att samtidigt även påverka attityden till tobaksbruk bland vuxna.

Tankesmedjan Tobaksfakta är en oberoende ideell förening med följande medlemsorganisationer:

A Non Smoking Generation
Asthma- och allergiförbundet
Cancerfonden
Hjärt-Lungfonden
Lungcancerförbundet Stödet
Läkare mot Tobak
Lärare mot Tobak
Psykologer mot Tobak
Sjuksköterskor mot Tobak
Tandvård mot Tobak
Nätverket mot Cancer
Visir
Riksförbundet SMART
Smart Ungdom
Riksförbundet HjärtLung
Tobakspreventivt nätverk i landsting och regioner, TPLR
Unga Allergiker